

SAMMANDRAG AV HANDLINGSPLAN FÖR DIGITALISERING I FYRBODAL 2020-2022

INNEHÅLL

BAKGRUND

2

GENOMFÖRANDE

2

FOKUSOMRÅDEN

3

INSATSER

6

BAKGRUND

Den pågående digitaliseringen i samhället ändrar på ett genomgripande sätt förutsättningarna för privatliv, näringsliv och offentlig sektor. Vi befinner oss nu i början av en period där behoven av att bygga ut välfärdssektorn kommer att vara större än möjligheten att finansiera eller bemanna den, om inget förändras. De utmaningar som vi nu möts av är den demografiska utvecklingen - antalet gamla och unga i den svenska befolkningen ökar snabbare framöver än antalet invånare i yrkesför ålder, och att våra medborgare har en ökad förväntning på offentlig service i form av tillgänglighet, snabbhet och kvalitet. Samtidigt som vi behöver verka för ett konkurrenskraftigt och innovativt näringsliv. De möjligheter som kommer med digitaliseringen ger oss goda förutsättningar att möta utmaningarna.

Handlingsplan för digitalisering har upprättats för att kunna stödja Fyrbodals kommuner i deras digitaliseringsresa genom att samverka inom områden som kan vara en utmaning att klara som enskild kommun. Handlingsplanen ger främst en riktning för vad vi vill arbeta mot tillsammans i Fyrbodal framöver. Den innehåller fokusområden med effektmål (vad vi bör fokusera på) och insatser (uppdrag och projekt) som anger hur vi ska nå målen. Eftersom Fyrbodals kommuner kommit olika långt i deras digitala transformation så kommer kommunerna få intresseförfrågningar om att delta i olika insatser. De väljer sedan att medverka i de insatser som är mest relevanta utifrån deras egna prioriteringar.

GENOMFÖRANDE

Processen för genomförandet av de insatser som skapas utifrån handlingsplanen ser ut på följande vis

IDÉ

Här inkommer idéer utifrån förfrågningar och styrdokument. E-råd beslutar om idén ska prioriteras som en insats utifrån handlingsplanen.

INITIERA

Här mottar kommunledningarna i Fyrbodal en intresseförfrågan om att delta i en insats. E-rådet beslutar sedan om det ska startas upp ett projekt/en förstudie.

UTREDA

Om en förstudie genomförs ska den ge en rekommendation för hur nyttorealiseringsen av lösningsförslaget ska ske.

ETABLERA

De kommuner som är intresserade av att genomföra projektet stödjer e-rådet i framtagandet av ett projektdirektiv.

GENOMFÖRA

Projektet genomförs utifrån projektplanen. Återkoppling om status sker till styrgrupp, finansiär och e-råd.

AVVECKLA

Överlämning till förvaltning sker och slutrapport lämnas över till styrgrupp, finansiär och e-råd.

REALISERA

Effektbokslut redovisas för e-råd.

FOKUSOMRÅDEN

Fokusområden är de områden som genom analys framkommit som högt prioriterade områden. De är strategiska inriktningar där e-rådet ska hålla samman, styra och följa upp de insatser som ska genomföras.

Det finns fem fokusområden som är tagna utifrån de målområden som finns i Regeringens nationella digitaliseringsstrategi.

DIGITAL
KOMPETENS

DIGITAL
TRYGGHET

DIGITAL
INNOVATION

DIGITAL
INFRA-
STRUKTUR

DIGITAL
LEDNING

DIGITAL KOMPETENS

Digital kompetens tillhör de grundläggande kompetenserna som alla individer i det moderna samhället måste ha för att kunna delta på lika villkor. För kommunen innebär det att om de ska lyckas med en digital transformation bör den digitala mognaden förbättras, både generell digital mognad och specifik mognad. En organisation behöver en generell digital mognad för att förstå de många sammanhang som digitalisering verkar inom, vad effekten av den är och hur nya digitala möjligheter sker. Specifik digital kompetens kan handla om t.ex. moderna projektledningskunskaper för IT-projekt. Det område som är mest omnämnt under behovsanalyserna är digital kompetens.

EFFEKTMÅL

1A

Invånare och företag i Fyrbodals kommuner har förmåga och möjlighet att bidra till och delta i det digitala samhället

1B

Kommunanställda i Fyrbodals kommuner har adekvat digital kompetens

1C

Den delregionala kompetensförsörjningen inom digitaliseringsområdet gynnar Fyrbodals kommuner och bidrar till det livslånga lärandet

FOKUSOMRÅDEN

DIGITAL TRYGGHET

För att kunna genomföra de förändringar som är nödvändiga och för att nå de mål som är uppsatta krävs att man känner sig trygg i den digitala tillvaron. Att kunna lita på att den data man lämnar ifrån sig hanteras på ett säkert sätt ur alla aspekter är grundläggande. Mot bakgrund av olika händelser (ex. läckta filer från 1177) känner många sig osäkra och även övervakade och utlämnade. Detta leder till misstro mot digitaliseringen. Källkritik och beredskap mot desinformation är mycket viktiga. Utvecklingen av AI (artificiell intelligens) går fort och är något vi måste förhålla sig till. Ett systematiskt, formaliserat och riskbaserat informationssäkerhetsarbete lägger grunden för ett samhälle där invånare känner förtroende för att använda digitala tjänster.

EFFEKT MÅL

- 2A Invånare och företag känner sig trygga i användandet av de digitala tjänster och produkter som finns hos Fyrbodals kommuner
- 2B Informationssäkerhetsarbete är en naturlig del av verksamheterna i Fyrbodals kommuner

DIGITAL INNOVATON

Sverige har en tradition att ligga i framkant när det gäller digitalisering. Det läget har förändrats och andra länder leder nu utvecklingen. För att kunna möta både de effektiviseringsbehov som finns i den offentliga sektorn och den konkurrens som näringslivet utsätts för, krävs att innovationsklimatet förbättras. Detta gäller både den offentliga sektorn och små företag där digitaliseringen går långsammare.

Att skapa förutsättningar för ett innovativt klimat för att kunna ta till vara på exempelvis medarbetares idéer är viktigt för digitala innovationer. För kommuner och små företag är just denna förändring av innovationsklimatet en utmaning då det inte alltid finns en tradition av tillvaratagande och utveckling av innovationer. Utveckling av testbäddar och involvering av medborgarna och näringslivet är aktiviteter som pågår i vissa kommuner där vi behöver dela med oss av resultat till varandra och kanske nyttja en testbädd i flera kommuner. Invånarnas behov ska vara vägledande oavsett organisation.

EFFEKT MÅL

- 3A Invånare och företag känner en delaktighet i de digitala tjänster och produkter som utformas av kommunerna
- 3B Förstärkt digital innovationsförmåga i verksamheterna och i näringslivet i Fyrbodals kommuner

FOKUSOMRÅDEN

DIGITAL INFRASTRUKTUR

I flera av nätverken fanns representanter som talade om en bristande digital infrastruktur. Ett problem som belystes var att anslutningen till stabilt bredband varit bristfällig. Under e-rådets behovsanalys uttrycktes det att den digitala infrastrukturen behöver ha samma prioritet och engagemang som den gemensamma översiktsplanen eller rentav ingå i det arbetet. Robust bredband är även avgörande när det gäller etablering av nya företag i kommunerna.

En annan viktig del i den digitala infrastruktur är att vi behöver utveckla vår förmåga till att kunna utgå ifrån ett helhetsperspektiv så att vi får en mer sammanhängande digitalisering. Vi behöver fokusera på de processer och lösningar som behöver finnas på plats för att välfärden ska kunna erbjuda en sammanhållen service som utgår från invånarnas behov och livshändelser.

EFFEKT MÅL

4A

Det finns samverkande processer för digital service med utgångspunkt i invånarnas och medarbetarnas behov

4B

En digital infrastruktur som möjliggör informationsutbyte inom kommunal sektor och med annan offentlig och privat sektor

DIGITAL LEDNING

I behovsanalysen berörde alla nätverk området digital ledning och att det finns ett behov av stöd i inom området. Mycket handlar om att öka den digitala kompetensen hos förtroendevalda och i ledningsgrupper i kommunen, men även att få en större tydlighet och struktur i beslutsvägar. Den stora akilleshälen är för de flesta kommuner att lösa finansieringen av förändringen då många kommuner tyngs av underskott. Det krävs en investeringspuckel för att kunna genomföra det som behövs och det är inte alltid man kan se nyttan direkt. Den politiska och strategiska ledningen behöver vara överens om en långsiktig målbild, inte bara under en mandatperiod, för att få kontinuitet i förändringsarbetet. Det krävs också mod hos ledningen att fatta beslut som ibland är obekväma men med en god förändringsledning kommer verksamheterna kunna acceptera och se nya möjligheter med besluten.

EFFEKT MÅL

5A

Invånare och företag upplever att kommunens investeringar i digitala tjänster och produkter ger nytta

5B

Kommunledningarna i Fyrbodals kommuner har goda förutsättningar att kunna prioritera och genomföra digitaliseringsinsatser

INSATSER

Insatser är de uppdrag och projekt som kommunerna kan välja att delta i. Insatserna förväntas ge en effekt och kopplas ihop med de effektmål som finns i fokusområdena. De insatser som anges nedan har E-rådet tagit fram som förslag utifrån de behov som omnämnts i analysen. Eftersom Fyrbodals kommuner kommit olika långt i deras digitala transformation så kommer kommunerna få en intresseförfrågan om att delta i insatserna. De väljer sedan att medverka i de insatser som är mest relevanta utifrån deras egna digitala agendor.

1 Koncept för samordnad upphandling av IT-lösningar

Vi har under lång tid arbetat med enskilda krav och beställt IT-lösningar i olika versioner för att fylla samma behov. Detta har i många fall lett till att verksamheterna internt har en dyr och svårkörd systempark som är svårt att integrera vid utveckling av nya samverkande tjänster. För att undvika fortsatt inlåsning i verksamhetssystem, krävs tydliga gemensamma förutsättningar att förhålla sig till vid upphandling av nya systemstöd och tjänster. På så sätt undviks att pengar läggs på att lösa likartade problem på flera håll och att extra pengar läggs på att i efterhand lösa brister som kunde ha förutsetts om rätt information och förutsättningar funnits. Vi kommer systematiskt behöva göra allt fler upphandlingar tillsammans och hur den processen ska se ut och vem som är ansvarig behöver definieras i en förstudie.

4B En digital infrastruktur som möjliggör informationsutbyte inom kommunal sektor och med annan offentlig och privat sektor

KORTSIKTIG NYTTA

- Att vi får minskade kvalitetsbrister vid samordnad upphandling
- Att vi får en ökad förståelse för vad som krävs för en lyckad samordnad upphandling

LÅNGSIKTIG NYTTA

- Ökat antal samordnade upphandlingar som leder till minskad kostnad för upphandling
- Förstärkt digital infrastruktur
- Ökad kostnadseffektivitet vid upphandling

AKTIVITETER

- Utvärdering av framgångsfaktorer och motgångar i projektet "TUV E-arkiv"
- Genomföra en förstudie för att identifiera förutsättningar och likartade koncept
- Framtagning av koncept för gemensam upphandlingsprocess

E-RÅDETS ROLL

- Ansöka om projektmedel
- Tillsätta utredare för förstudien
- Agera styrgrupp för förstudien
- Stödja utredaren
- Kommunicera rekommendation för implementation av koncept

KOMMUNERNAS ROLL

- Besvara inkommande förfrågningar av underlag
- Prioritera medverkan av workshopar, enkäter, intervjuer m.m.

INSATSER

2

Digitala processer inom socialtjänst

För att skapa en digital infrastruktur som möjliggör ett effektivt informationsutbyte behöver vi kartlägga och optimera våra processer gemensamt. Processkartläggningar är ett verktyg som hjälper till att visualisera verksamheten och tydliggöra relationer och samband. Visualiseringen hjälper även till att föra in fler perspektiv för att analysera och diskutera hur verksamheten kan förbättras. Ett gediget processarbete för att optimera verksamhetsprocesser är en förutsättning för att kunna ställa om och hitta mer effektiva sätt att arbeta på. Projektet kommer att genomföras som pilotprojekt för kommunal socialtjänst för att därefter möjliggöra att resultatet kan skalas upp för att bli kommunövergripande.

4A

Det finns samverkande processer för digital service med utgångspunkt i invånarnas och medarbetarnas behov

4B

En digital infrastruktur som möjliggör informationsutbyte inom kommunal sektor och med annan offentlig och privat sektor

KORTSIKTIG NYTTA

- Att verksamheten ökar förståelsen deras eget ansvar inom verksamheten men även ansvaret mot andra verksamheter
- Att motivationen till förändring ökar när verksamheten involveras i framtagandet
- Att det blir enklare att upptäcka vilket typ av IT-stöd, RPA och potentiella integrationer som behövs för att stödja processen
- Att det vid upphandling är det enklare att identifiera krav utifrån processen
- Att det blir enklare att implementera andra kommuners processer med likartad processmetodik

LÅNGSIKTIG NYTTA

- Minskade kostnader när resursutnyttjandet blir maximalt
- Verksamheten blir mer flexibel när man inför fortlöpande processförbättring
- Våra invånare får samma kvalitet på våra tjänster oavsett kommun

AKTIVITETER

- Utbildning verksamhetsutveckling
- Framtagning av metodhandbok
- Gemensam utveckling av processer
- Gemensam utveckling av rutiner

E-RÅDETS ROLL

- Stödja upprättandet av projektorganisation
- Agera styrgrupp för projektet
- Stödja projektledaren
- Kommunicera projektets innehåll och status till Förbundsdirektionen och kommunledning

KOMMUNERNAS ROLL

- Avsätta resurstid för deltagare till projektet
- Leda förändringen i verksamheten

INSATSER

3

Handbok för digitalisering

Digitaliseringen för med sig nya krav på kommunerna, ett styrsystem och ett chefskap som kan nyttiggöra de möjligheter den tekniska utvecklingen skapar för att styra, leda och organisera verksamheten. Det gäller att bygga kompetens och säkerställa att effekterna av digitalisering såsom effektivisering, snabbare processer och en ökad andel värdeskapande tid. Många av våra kommunala ledningsgrupper saknar idag användbara verktyg för att systematiskt hantera digitaliseringsinsatser för att öka organisationens digitala mognad. Vi vill ta fram förslag på en förvaltningsövergripande handbok för digitaliseringsinsatser som våra kommunledningar sedan kan få stöd att börja använda.

3A Invånare och företag känner en delaktighet i de digitala tjänster och produkter som utformas av kommunerna

5A Invånare och företag upplever att kommunens investeringar i digitala tjänster och produkter ger nytta

5B Kommunledningar i Fyrbodals kommuner har goda förutsättningar att kunna prioritera och genomföra digitaliseringsinsatser

KORTSIKTIG NYTTA

- Ökad kompetens för vilka utmaningar digitalisering innebär
- Ökad kompetens för vilka möjligheter digitalisering ger och hur kommunen kan nå digital transformation
- Ökad kompetens för hur man kan leda förändring vid införande av digitala produkter och tjänster
- Ökad kompetens för hur kommunerna kan realisera nyttan med digitaliseringsinsatser

LÅNGSIKTIG NYTTA

- Våra organisationer är mer förändringsbenägna
- Vi ökar kontinuerligt förändringstakten
- Ökat tvärsektorielt samarbete
- Ökad datadriven innovation

AKTIVITETER

- Framtagande av handbok
- Ev. gemensam upphandling av stödjande digitala tjänster
- Test och utvärdering av handbok
- Förankring och uppföljning av handbok

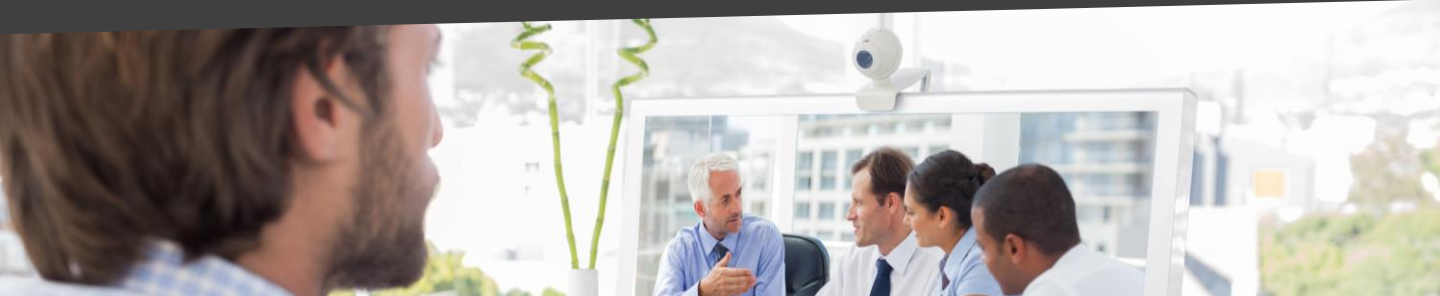
E-RÅDETS ROLL

- Ansöka om projektmedel
- Stödja upprättandet av projektorganisation
- Agera styrgrupp för projektet
- Stödja projektledaren
- Kommunicera projektets innehåll och status till Förbundsdirektionen och kommunledning

KOMMUNERNAS ROLL

- Avsätta resurstid för deltagare till projektet
- Prioritera medverkan i utbildningsinsatser
- Planera och budgetera för införande

INSATSER

4

Digitala möten

Det finns många fördelar med digitala möten. Förutom minskad miljöpåverkan genom exempelvis utsläpp från tjänsteresor kan både tid och pengar sparas. Idag nyttjas det i viss utsträckning i kommunerna men detta är något vi behöver bli bättre på. Målet med digitala möten är inte att ersätta alla fysiska möten utan det handlar snarare om att komplettera eller ersätta fysiska möten där digitala möten är ett likvärdigt eller bättre alternativ. Insatsen vänder sig både till kommuner och kommunala bolag. Projektet behöver hantera kulturen runt digitala möten likväl som hur tekniken kan nyttjas på bästa sätt.

1B Kommunanställda i Fyrbodals kommuner har adekvat digital kompetens

KORTSIKTIG NYTTA

- Att verksamheten blir mer flexibel i att kunna delta på möten oavsett plats
- Att verksamheten upplever en ökad trygghet i hur de bäst förbereder och deltar i digitala möten
- Att det blir minskade kostnader för resor
- Att det blir minskade stressnivåer i verksamheten

LÅNGSIKTIG NYTTA

- Fler samarbetsmöjligheter
- Lägre miljö- och klimatpåverkan
- Beslutsprocessen kortas ned
- Våra invånare kan förvänta sig kortare ledtider för kontakt och beslut

AKTIVITETER

- Analys av utgångsläget och behov av intern och extern samverkan
- Inventera tekniska förutsättningar
- Gemensam framtagning av instruktioner, policys och förvaltningsplaner
- Förankring av nytt arbetssätt
- Uppföljning av nytt arbetssätt

E-RÅDETS ROLL

- Ansöka om projektmedel
- Stödja upprättandet av projektorganisation
- Agera styrgrupp för projektet
- Stödja projektledaren
- Kommunicera projektets innehåll och status till Förbundsdirektionen och kommunledning

KOMMUNERNAS ROLL

- Avsätta resurstid för deltagare till projektet
- Leda förändringen i verksamheten
- Vidta åtgärder för att det finns tekniska förutsättningar för distansmöten

INSATSER

5

Digital delaktighet för kommuninvånare och företag

Vi kommer behöva öka antalet digitala tjänster och produkter för våra invånare och företag, och då behöver vi även säkerställa att de ger den samhällsservice som vi syftar till att skapa. Idag lever ett antal av våra invånare i ett digitalt utanförskap vilket innebär att de inte förstår och därför inte stödjer den digitala utveckling som genomförs. Vi behöver stödja våra invånare och företag och öka deras digitala delaktighet så att de känner sig bekväma med att använda de digitala tjänster vi erbjuder. Vi behöver göra en förstudie för att se hur vi kan möta deras behov.

1A

Invånare och företag i Fyrbodals kommuner har förmåga och möjlighet att bidra till och delta i det digitala samhället

2A

Invånare och företag känner sig trygga i användandet i de tjänster och produkter som finns i Fyrbodals kommuner

KORTSIKTIG NYTTA

- Ökad användning av kommunernas digitala tjänster
- Ökad förståelse för vad digitalisering innebär och betydelsen av att "hänga med"
- Ökad upplevelse av att det är tryggt att använda kommunens digitala tjänster och produkter

LÅNGSIKTIG NYTTA

- Ökad effektivitet i hantering av ärenden i kommunens verksamheter
- Ökad digitaliseringstakt hos mindre företag etablerade i Fyrbodal
- Minskat digitalt utanförskap

AKTIVITETER

- Genomföra en förstudie för att identifiera målgrupper, behov och omfattning
- Ta fram ett koncept för målgruppsinriktade insatser

E-RÅDETS ROLL

- Ansöka om projektmedel
- Tillsätta utredare för förstudien
- Agera styrgrupp för förstudien
- Stödja utredaren
- Kommunicera rekommendation för implementation av koncept

KOMMUNERNAS ROLL

- Besvara inkommande förfrågningar av underlag
- Prioritera medverkan av workshopar, enkäter, intervjuer m.m.
- Planera och budgetera för genomförande